

Ceturtdiena, 2019. gada 14. februāra

P8_TA(2019)0130

INF līguma nākotne un ietekme uz ES**Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. februāra rezolūcija par INF līguma nākotni un ietekmi uz Eiropas Savienību (2019/2574(RSP))**

(2020/C 449/21)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Padomju Sociālistisko Republiku Savienību par vidēja un tuva darbības rādiusa raķešu likvidāciju ("INF līgums"), ko Vašingtonā 1987. gada 8. decembrī parakstīja toreizējais ASV prezidents Ronalds Reigans un Padomju Sociālistisko Republiku Savienības (PSRS) prezidents Mihails Gorbačovs ⁽¹⁾,
- ņemot vērā ASV Valsts departamenta sagatavoto 2018. gada ziņojumu par pievienošanas bruņojuma kontroles, neizplatīšanas un atbrūņošanās nolīgumiem un saistībām un to ievērošanu,
- ņemot vērā ASV prezidenta Donalda Trampa 2018. gada 21. oktobra paziņojumu, kurā tika pausts brīdinājums, ka ASV varētu izstāties no INF līguma,
- ņemot vērā ASV valsts sekretāra 2019. gada 2. februāra paziņojumu par ASV nodomu izstāties no INF līguma ⁽²⁾,
- ņemot vērā Krievijas prezidenta Vladimira Putina 2019. gada 2. februāra paziņojumu, ar kuru tika paziņots, ka arī Krievija apturēs dalību šajā līgumā,
- ņemot vērā NATO ārlietu ministru 2018. gada 4. decembrī izdoto paziņojumu par INF līgumu ⁽³⁾,
- ņemot vērā Globālo Eiropas Savienības ārpolitikas un drošības politikas stratēģiju "Kopīgs redzējums, kopīga rīcība — stiprāka Eiropa".
- ņemot vērā ASV un NATO 2019. gadā paustās bažas par to, ka Krievija neievēro INF līguma noteikumus, jo īpaši attiecībā uz tās jauno raķešu sistēmu 9M729, arī bažas, kas pavisam nesen tika izteiktas Ziemeļatlantijas Padomes 2019. gada 1. februāra paziņojumā ⁽⁴⁾,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) Federikas Mogerīni piezīmes septītajā ES ieroču neizplatīšanas un atbrūņošanās konferencē, kas 2018. gada 18. un 19. decembrī notika Briselē,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2016. gada 27. oktobra rezolūciju par kodoldrošību un kodolieroču neizplatīšanu ⁽⁵⁾,
- ņemot vērā Briselē 2018. gada 10. jūlijā parakstīto kopīgo deklarāciju par ES un NATO sadarbību,
- ņemot vērā ANO atbrūņošanās programmu ⁽⁶⁾,
- ņemot vērā ANO ilgtspējīgas attīstības 16. mērķi, kas paredz veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201657/v1657.pdf>⁽²⁾ <https://www.state.gov/secretary/remarks/2019/02/288722.htm>⁽³⁾ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_161122.htm⁽⁴⁾ https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_162996.htm⁽⁵⁾ OV C 215, 19.6.2018., 202. lpp.⁽⁶⁾ https://front.un-arm.org/documents/SG+disarmament+agenda_1.pdf⁽⁷⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg16>

Ceturtdiena, 2019. gada 14. februāra

- ņemot vērā 2018. gada 18. maijā publicēto 2017. gada progresa ziņojumu par to, kā tiek īstenota Eiropas Savienības Stratēģija masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai,
 - ņemot vērā 1968. gada Kodolieroču neizplatīšanas līgumu (KNL) ar tā saistībām visām valstīm godprātīgi īstenot kodolatbrūņošanas un izbeigt kodolieroču sacensību,
 - ņemot vērā Līgumu par kodolieroču aizliegšanu (TPNW), ko ANO Ģenerālā asambleja pieņēma 2017. gada 7. jūlijā,
 - ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 10. marta rezolūciju par Kodolieroču neizplatīšanas līgumu ⁽¹⁾,
 - ņemot vērā 2003. gada 12. decembrī Eiropadomes pieņemto ES stratēģiju pret masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu,
 - ņemot vērā Padomes secinājumus par Kodolieroču neizplatīšanas līguma pušu devīto pārskatīšanas konferenci (8079/15),
 - ņemot vērā to, ka 2017. gada Nobela Miera prēmija tika piešķirta Starptautiskajai kodolieroču likvidēšanas kampaņai (ICAN) un ICAN 2019. gada 1. februāra paziņojumu "US withdrawal from INF Treaty puts Europe (and the world) at risk" ("ASV izstāšanās no INF līguma apdraud Eiropu (un pasauli)",
 - ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā INF līgums, ko 1987. gadā parakstīja ASV un Padomju Savienība, bija īpašs Aukstā kara laikmeta nolīgums, jo tajā bija paredzēts, ka abām valstīm savi krājumi ir jāiznīcina, nevis jānosaka ierobežojumi attiecībā uz no zemes izšautajām, ar kodolgalviņām un parastajām galviņām aprīkotajām ballistiskajām un spārnotajām raķetēm, kuru darbības rādiuss ir no 500 līdz 5 500 km, un tajā nolīguma pusēm ir aizliegta turēt īpašumā, ražot un izmēģināt šīs raķetes;
- B. tā kā līdz 1991. gada maijam saskaņā ar šā līguma noteikumiem bija likvidētas 2 692 raķetes; tā kā pēc tam 10 gadu laikā tika veiktas pārbaudes uz vietas; tā kā, pateicoties INF līgumam, kopumā tika demontētas vairāk nekā 3 000 ar kodolgalviņām apbruņotas raķetes;
- C. tā kā INF līgums sekmēja ASV un Padomju Savienības, vēlāk attiecīgi Krievijas Federācijas, stratēģiskās sacensības ierobežošanu, Aukstā kara laikmetā palīdzot veidot un stiprinot stabilitāti; tā kā Eiropa no INF līguma noslēgšanas ieguva visvairāk, jo šis līgums vairāk nekā trīs desmitgades bija galvenais instruments tās drošības uzturēšanai; tā kā tas joprojām ir uzskatāms par starptautiskā miera un stabilitātes pilāru, jo īpaši Eiropas drošības arhitektūrā;
- D. tā kā 2014. gadā B. Obamas administrācija norādīja, ka Krievija nepilda INF līgumā noteiktās saistības neglabāt, neražot un neizmēģināt no zemes palaižamas spārnotās raķetes (GLCM) ar darbības rādiusu no 500 līdz 5 500 km, kā arī neglabāt vai neražot šādu raķešu palaišanas iekārtas; tā kā ASV Valsts departamenta turpmākajos ziņojumos, kas tika publicēti 2015., 2016., 2017. un 2018. gadā, atkārtoti tika pausti ASV apgalvojumi par to, ka Krievija turpina pārkāpt šo līgumu;
- E. tā kā ASV un NATO ir vairākkārt vērsušās pie Krievijas ar jautājumiem par tās raķešu izstrādes darbībām, jo īpaši attiecībā uz raķešu sistēmu 9M729, kuru tās uzskata par INF līguma pārkāpumu;
- F. tā kā 2017. gada decembrī, atzīmējot līguma 30. gadadienu, prezidenta Donalda Trampa administrācija paziņoja par diplomātisko, militāro un ekonomisko pasākumu integrētu stratēģiju, kuras mērķis ir panākt, lai Krievija no jauna ievērotu noteikumus; tā kā šie pasākumi ievēra diplomātiskos centienus, kurus īstenoja Īpašās pārbaudes komisija, militārās pētniecības un izstrādes programmas sākšanu un ekonomiskus pasākumus pret Krievijas struktūrām, kas ir iesaistītas līguma pārkāpjošo raķešu izstrādē un ražošanā;

⁽¹⁾ OV C 349 E, 22.12.2010., 77. lpp.

Ceturtdiena, 2019. gada 14. februāra

- G. tā kā ASV un Krievija nav spējušas ar diplomātisko dialogu novērst šīs savstarpējās bažas; tā kā nav sasaukta Īpašā pārbaudes komisija, kas saskaņā ar līgumu izveidota, lai cita starpā risinātu tā ievērošanas jautājumus;
- H. tā kā 2018. gada 20. oktobrī prezidents Donalds Tramps paziņoja, ka ASV izstāsies no līguma, par pamatojumu minot to, ka Krievija šo līgumu neievēro un Ķīna tajā nepiedalās; tā kā 2018. gada 4. decembrī pēc NATO valstu ārlietu ministru sanāksmes ASV valsts sekretārs Maiks Pompeo paziņoja, ka ASV ir secinājusi, ka Krievija būtiski pārkāpj līgumu, un ASV pēc 60 dienām kā pretlīdzekli piemēros savu saistību izpildes apturēšanu, ja Krievija neatjaunos pilnīgu un pārbaudāmu atbilstību līgumam;
- I. tā kā 2019. gada 1. februārī ASV pēc tam, kad beidzies 60 dienu termiņš, kas tika noteikts Krievijai, lai tā atgrieztos pie pilnīgas līguma ievērošanas, paziņoja, ka tā apturēs savu INF līgumā paredzēto saistību izpildi un sāks izstāšanās no līguma procesu, ja vien Krievija, kura pēc ASV uzskatiem nopietni pārkāpj šo līgumu, sešu mēnešu laikā neatsāks ievērot šā līguma noteikumus; tā kā NATO ģenerālsekretārs Jenss Stoltenbergs ir aicinājis Krieviju izmantot ASV piedāvāto sešu mēnešu periodu, lai atgrieztos pie pilnīgas šā līguma noteikumu ievērošanas,
- J. tā kā 2018. gada 4. decembrī NATO ārlietu ministri izdeva paziņojumu, kurā atzina, ka Krievija ir pārkāpusi INF līgumu, un aicināja Krieviju steidzami atjaunot pilnīgu un pārbaudāmu atbilstību šim līgumam;
- K. tā kā Krievija 2019. gada 2. februārī paziņoja, ka tā pārtrauks INF līgumu un izstrādās jaunus raķešu veidus; tā kā Krievijas iestādes vairākkārt ir paudušas bažas par NATO pretraķešu aizsardzības iekārtām;
- L. tā kā Ķīna un citas valstis, kas INF līgumu nav parakstījušas, ir veikušas plašu sava raķešu arsenāla izplatīšanu un tas liecina par to, ka ir nepieciešams jauns līgums, kas būtu saistošs ASV, Krievijai un Ķīnai;
- M. tā kā līguma iespējamā izbeigšana varētu izraisīt saspīlējuma saasināšanos starp kodolvalstīm, nesapratni un jaunu bruņošanās sacensību;
- N. tā kā INF līgums ir pamats globālās stratēģiskās stabilitātes, pasaules miera un reģionālās drošības saglabāšanai; tā kā līguma saglabāšana varētu veicināt centienus saglabāt citus spēkā esošos ieroču kontroles un atbruņošanās līgumus, kā arī radīt labvēlīgākus nosacījumus sarunām par ieroču ierobežošanu, atbruņošanos un ieroču neizplatīšanu; tā kā paziņojumi par izstāšanos liek domāt par to, ka, iespējams, netiks pagarināti citi svarīgi bruņojuma kontroles nolīgumi, piemēram, Amerikas Savienoto Valstu un Krievijas Federācijas līgums par stratēģisko uzbrukuma ieroču turpmāku samazināšanu un ierobežošanu (jaunais START līgums), un tas nopietni apdraudētu starptautisko ieroču kontroles režīmu, kas gadu desmitiem ir nodrošinājis stabilitāti kodolieroču jomā, turklāt pasaulē vairs nebūtu nekādu uz kodolieroču arsenāliem attiecināmu juridiski saistošu un pārbaudāmu ierobežojumu;
- O. tā kā ANO ģenerālsekretārs 2017. gada 20. septembrī ANO Līgumu par kodolieroču aizliegšanu atvēra parakstīšanai un līdz šim to ir parakstījušas 70 valstis, no kurām 21 valsts to ir ratificējušas, un tā kā viena no tām — Austrija — ir ES dalībvalsts, bet Īrija savus ratifikācijas instrumentus varētu iesniegt ANO ģenerālsekretāram dažu tuvāko mēnešu laikā;
- P. tā kā Nobela Miera prēmijas laureāte ICAN ir aicinājusi visas valstis ratificēt Līgumu par kodolieroču aizliegšanu,
1. atbalsta INF līguma ievērošanu, tā turpināšanu un nostiprināšanu; atgādina, ka tas būtiski sekmē gan mieru un drošību Eiropā un visās pārējās pasaules valstīs, gan pasaules atbruņošanos un ieroču neizplatīšanu;

Ceturtdiena, 2019. gada 14. februāra

2. pauz dziļas bažas par līguma pārkāpumiem un par sekojošajiem ASV un pēc tam Krievijas paziņojumiem pārtraukt INF līgumā noteikto saistību izpildi un sešu mēnešu laikā izstāties no tā; uzsver, ka šādi notikumi apdraud vienu no Eiropai vissvarīgākajām drošības interesēm, kā arī drošību un mieru Eiropā un pasaulē; baiļojas par to, ka šādas darbības var izraisīt kļūdainus aprēķinus un pārpratumus, pasliktinot attiecības starp ASV un Krieviju, saasinot spriedzi, palielinot kodolieroču un militāros draudus un riskus un, iespējams, atjaunojot destabilizējošas bruņošanās sacensības, kas kaitētu Eiropas drošībai un stratēģiskajai stabilitātei;
3. pauz nosodījumu par to, ka Krievija turpina pārkāpt līguma noteikumus;
4. reaģējot uz Krievijas nepārtrauktajiem līguma noteikumu pārkāpumiem, aicina Krieviju atjaunot pilnīgu un pārbaudāmu atbilstību līgumam, lai novērstu ASV un NATO bažas, un mudina Krieviju apņemties turpināt šo līgumu ilgtermiņā;
5. atzīst, ka ir svarīgi nodrošināt pilnīgu pārredzamību un dialogu, lai veidotu uzticēšanos un ticību INF līguma un visu citu tādu nolīgumu īstenošanai, ar kuriem tiek atbalstīta stratēģiskā stabilitāte un drošība; ņemot vērā iepriekš minēto, aicina gan Krieviju, gan ASV izskatīt attiecīgos apgalvojumus par iespējamajiem pārkāpumiem, iesaistīties konstruktīvā dialogā ANO Drošības padomes, Īpašās pārbaudes komisijas vai citu piemērotu forumu aizgādībā nolūkā mazināt spriedzi, ņemt vērā abu pušu intereses un bažas, piedalīties sarunās labticīgi, lai aizsargātu INF līgumu, pirms valstis izstājas no tā 2019. gada augustā, kā arī uzlabot pārredzamību un savstarpēju uzraudzību un panākt stingrākus noteikumus un garantijas attiecībā uz abu valstu attiecīgajām spējām raķešu un kodolieroču jomā;
6. mudina PV/AP izmantot sešu mēnešu periodu, lai, izmantojot visus viņas rīcībā esošos politiskos un diplomātiskos līdzekļus, iesaistītos dialogā ar INF līguma dalībniecēm nolūkā atjaunot pārrobežu uzticēšanos, vienlaikus piedāvājot ES zināšanas un pieredzi mediācijas jomā, lai nepieļautu, ka gan ASV, gan Krievija izstājas no līguma; mudina PV/AP uzstāt uz INF līguma saglabāšanu un attīstību un sākt sarunas par daudzpusēju līgumu, kas attiektos uz šīs kategorijas raķetēm; aicina PV/AP nodrošināt, ka ES rīkojas kā aktīva un ticama drošības nodrošinātāja, tostarp arī tā kaimiņvalstīs, un ka tā uzņemas spēcīgu un konstruktīvu lomu, uz globālo noteikumu pamata attīstot un pastiprinot ieroču neizplatīšanas centienus, kā arī ieroču kontroles un atbruņošanās arhitektūru;
7. uzsver, ka neskaidrība par INF līguma nākotni nedrīkst apdraudēt citus ieroču kontroles līgumus; jo īpaši mudina ASV un Krieviju pagarināt jauno START līgumu, kas ierobežo katrā no valstīm izvietoto stratēģisko kodolgalvīņu skaitu līdz 1 050, pirms šī līguma darbības beigām 2021. gadā;
8. atkārtoti pauz pilnīgu atbalstu efektīva starptautiskā ieroču kontroles, atbruņošanās un neizplatīšanas režīma saglabāšanai kā pasaules un Eiropas drošības stūrakmenim; uzskata, ka Eiropai jārada piemērs, lai tā būtu uzticama un veidotu no kodolieročiem brīvu pasauli; aicina ES dalībvalstis padarīt daudzpusēju kodolatbruņošanās par ES ārpolitikas un drošības politikas prioritāti; atgādina par savu apņemšanos īstenot politiku, kas vērsta uz visu kodolieroču arsenālu samazināšanu un likvidēšanu;
9. uzskata, ka Eiropas drošībai arī turpmāk vajadzētu palikt nedalāmai; aicina visas ES dalībvalstis, kas ir arī NATO dalībvalstis, atbilstīgi rīkoties; aicina PV/AP izstrādāt kopējo draudu novērtējumu, kurā tiktu analizētas sekas ES drošībai gadījumā, ja INF līgumā paredzētā Savienības un tās pilsoņu aizsardzība vairs netiktu nodrošināta, un saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 36. pantu savlaicīgi ziņot Parlamentam, bet pēc tam izstrādāt ticamu un vērienīgu kodolatbruņošanās stratēģiju, kas balstītos uz efektīvām daudzpusējām attiecībām;
10. aicina PV/AP iesniegt priekšlikumus par ES finansējuma mobilizāciju un Savienības zināšanu bāzes un speciālo zināšanu stiprināšanu ieroču neizplatīšanas, ieroču un kontroles un cilvēkresursu jomā, lai analizētu draudus, ko rada kodolieroči; aicina PV/AP iesniegt piesardzīgus plānus par to, kā nepieļaut kodolieroču netīšu vai nejaušu izmantošanu;

Ceturtdiena, 2019. gada 14. februāra

11. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Eiropas Ārējās darbības dienestam, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, NATO, ANO, Amerikas Savienoto Valstu prezidentam un Kongresa locekļiem, kā arī Krievijas Federācijas prezidentam un Krievijas Valsts Domes un Federācijas padomes locekļiem.
